

DAR WŁADZY W PLANACH BOŻYCH – konspekt dla kl. II szkoły ponadgimnazjalnej

Cel ogólny:

- Ukazanie potrzeby istnienia władzy
- Kształtowanie postawy posłuszeństwa i szacunku wobec władzy

Cele szczegółowe:

Uczeń:

- podaje definicję słowa „władza”
- umie wskazać na Boga jako najwyższego władcę
- wie, jakiej władzy podlega każdy człowiek
- wie, co powinno być celem dobrze sprawowanej władzy
- rozumie, jak katolik może wpływać na dobre sprawowanie władzy
- analizuje teksty źródłowe

Metody:

Rozmowa kierowana, dyskusja, analiza tekstu źródłowego;

Środki dydaktyczne:

Pismo Święte, Katechizm Kościoła Katolickiego, Słownik Współczesnego Języka Polskiego, encyklika Jana XXIII „Pacem in terris”, kartki z myślami na temat władzy;

❖ MODLITWA

Pieśń: Jesteś królem (2x)
królem jest Bóg.
Podnieśmy wszyscy nasze serca,
podnieśmy wszyscy nasze dłonie,
stawajmy przed obliczem Pana,
wielbiąc Go

❖ WPROWADZENIE

Katecheta w rozmowie z uczniami próbuje doprowadzić do zdefiniowania pojęcia „władza”. Następuje porównanie określeń podanych przez uczniów z definicją słownikową.

„Władza - prawo rządzenia, rozporządzania kimś, narzucania komuś swojej woli; panowanie, rządy nad kimś (...)” (Słownik Współczesnego Języka Polskiego)

Zjawisko władzy towarzyszy nam od początku życia.

- Jakiej władzy podlegamy od samych narodzin? (rodzicielskiej)
- W jaki sposób rodzice sprawują tę władzę? (np. przez utrzymanie, stosowanie kar i nagród, wyznaczanie obowiązków i praw)
- Z jaką władzą stykamy się wraz z dorastaniem? (szkolną)
- Jak ta władza jest sprawowana? (przez dyrekcję i nauczycieli, którzy nadzorują pracę szkoły)
- Jakiej władzy podlega każdy obywatel? (państwowej)
- Z wypełniania czego rozlicza nas władza? (prawa)

❖ ROZWINIĘCIE

Władza rozpoczyna się od rodziny. W szkole władzą jest dyrektor, dla każdej klasy nauczyciel, a nad nimi kuratorium i ministerstwo. Najczęściej władza opiera się na systemie stopniowania. Mówiąc o władzy ziemskiej musimy rozumieć, że jest ona niezbędna, choć oczywiście nie jest władzą najwyższą. Kościół idący drogą wyznaczoną przez Chrystusa w swoim nauczaniu odnosi się i do tego problemu. Przypomnijmy słowa Ewangelii zapisane przez św. Marka:

„Wówczas Jezus rzekł do nich: <Oddajcie więc Cezarowi to, co należy do Cezara, a Bogu to, co należy do Boga>.” (Mk 12, 17)

To, na czym widnieje wizerunek cesarza, należy się cesarzowi, to zaś, na czym Bóg wyrył swoją podobiznę, jest Jego wyłączną własnością.

- Na kim wyrył Bóg swój znak? (Na człowieku)
- Co jest tym znakiem? (chrzest)
- Z czego rozlicza nas Bóg? (z przestrzegania Dekalogu)

Katecheta zapisuje na tablicy: **PRAWO ZIEMSKIE → ZIEMSKA WŁADZA,**
 PRAWO USTALONE PRZEZ BOGA → BÓG

Człowiek należy do Boga wraz ze swoim umysłem, wolą, sercem, sumieniem. Tego, co do Boga należy, oddawać nie wolno żadnemu cesarzowi, żadnej władzy na tej ziemi. Natomiast trzeba uznawać władzę, która respektuje własność Boga, nie chce zawładnąć ludzkim sumieniem, rozumem i sercem człowieka.

Odczytanie fragmentu z Listu do Rzymian:

"Każdy niech będzie poddany władzom, sprawującym rządy nad innymi. Nie ma bowiem władzy, która by nie pochodziła od Boga, a te, które są, zostały ustanowione przez Boga. Kto więc przeciwstawia się władzy – przeciwstawia się porządkowi Bożemu. Ci zaś, którzy się przeciwstawili, ściągają na siebie wyrok potępienia" (Rz 13, 1-2)

- Do czego zobowiązuje nas św. Paweł?

Święty Paweł zakłada konieczność istnienia politycznego porządku, czyli państwa. Nie oznacza to jednak ślepego posłuszeństwa wobec ładu państwowego, lecz świadomość współuczestniczenia w tworzeniu państwa. Chrześcijanin tak powinien stawać wobec konfliktów, tak postępować i podejmować decyzje, aby pozwoliły mu one pozostać w zgodzie z własnym sumieniem.

„Jezus odpowiedział: <Nie miałbyś żadnej władzy nade Mną, gdyby ci jej nie dano z góry. Dlatego większy grzech ma ten, który mnie wydał tobie>.” (J 19, 11)

Jeżeli Chrystus zwrócił uwagę Piłatowi, że otrzymał on władzę z góry, to znaczy, że Piłat uczestniczy w szerszym zamysłu, że przez swoje obowiązki wpisuje się w działanie Opatrzności.

Katecheta zapisuje na tablicy: **KAŻDA WŁADZA JEST DAREM BOGA**

Jan XXIII w encyklice *Pacem in terris* podkreślał, że żadne społeczeństwo nie może właściwie funkcjonować bez prawowitej władzy:

"Społeczność ludzka nie może być dobrze zorganizowana ani wytwarzać odpowiedniej ilości dóbr, jeśli jest pozbawiona ludzi sprawujących prawowitą władzę, którzy stoją na straży praw i w miarę potrzeby nie szczędzą swej pracy i starań dla dobra wspólnego"

Władza państwowa pochodzi od Boga pod dwoma warunkami, gdy:

1. została swobodnie i uczciwie wybrana przez obywateli

2. nie zdegenerowała się w toku wypełniania swych funkcji

Katecheta inicjuje dyskusję na temat naszego stosunku do władzy:

- Czego każdy człowiek oczekuje od władzy, której podlega?
- Jakiej władzy jesteśmy gotowi podlegać bez zastrzeżeń?
- Kiedy ludzie buntują się przeciwko władzy?

Władza w ujęciu społecznej nauki Kościoła jest przede wszystkim służbą, jest odkrywaniem i stosowaniem dobra dla rozwoju określonej wspólnoty. Władzy należy się posłuszeństwo i szacunek. Ważne jest jednak, aby sprawowano ją z myślą o tym, co dobre dla społeczeństwa. Podkreśla to Katechizm Kościoła Katolickiego:

„Władza jest sprawowana w sposób prawowity jeśli dokłada starań o dobro wspólne społeczności. Aby je osiągnąć, powinna używać środków moralnie godziwych” (KKK 1921).

„Obowiązek posłuszeństwa domaga się od wszystkich okazywania władzy należnego jej uznania oraz szacunku i - stosownie do zasług - wdzięczności i życzliwości osobom, które ją sprawują” (KKK 1900)

„Władza nie otrzymuje prawowitości moralnej sama z siebie. Nie powinna być sprawowana w sposób despotyczny, lecz działać na rzecz dobra wspólnego jako "siła moralna, oparta na wolności i świadoma ciężaru przyjętego obowiązku" (KKK 1902)

Następuje analiza fragmentów Katechizmu Kościoła Katolickiego. Katecheta zapisuje na tablicy:

TYLKO UCZCIWIE SPRAWOWANA WŁADZA JEST DAREM DOBRZE PRZYJĘTYM

Katecheta rozdaje wybranym osobom kartki z myślami na temat władzy. Po głośnym odczytaniu uczniowie wypowiadają się na ich temat.

Słabość władzy najwyższej jest najgorszym nieszczęściem ludów
Napoleon Bonaparte

Na tym świecie istnieje tylko jedna alternatywa: rozkazywać albo słuchać
Napoleon Bonaparte

Zawsze bez wątpienia człowiek będzie rządzony
Józef de Maistre

Mówi się, że władza demoralizuje. Ale brak władzy demoralizuje całkowicie
Dean Rusk

Prawa są dobrami, które zasadzają się na władzy, gdy władza upada, upadają także prawa
Antoine Rivarol

Prawdziwa polityka nie może uczynić kroku, nie złożony wcześniej hołdu moralności
Kant

Katecheta podsumowuje dyskusję i stawia problem:

- Jaki wpływ na sprawowanie władzy rodzicielskiej, szkolnej i państwowej ma każdy człowiek?

Podlegając władzy rodzicielskiej możemy rozmową zmieniać decyzje rodziców. W funkcjonowaniu szkoły ważną rolę spełnia samorząd szkolny, który reprezentuje uczniów i może walczyć o różne prawa ucznia. Na władzę w państwie bezpośredni wpływ ma nasz udział w wyborach i właściwie oddany głos.

❖ ZAKOŃCZENIE

Władza ma na celu służbę dobru wspólnemu społeczności. Ono też, wraz z godnością i prawami osoby ludzkiej, określa granice jej działalności. Wszyscy jesteśmy za władzę i jej decyzje odpowiedzialni. Mamy też możliwości wpływu. Sami możemy także dobrze przygotować się do sprawowania władzy. Na zakończenie wskaźmy prawdziwy wzór do naśladowania dla wszystkich sprawujących władzę. Katecheta wraz z uczniami przypomina postać św. Jadwigi, wskazując na jej służebność wobec narodu.

❖ ZESZYT UCZNI

Treści zapisane na tablicy.

❖ ZADANIE DOMOWE

Opisz zaobserwowaną przez siebie sytuację, w której ktoś sprawujący władzę zrealizował zapis KKK 1921.

❖ MODLITWA

Modlitwa św. Klemensa Rzymskiego:

Daj im zatem, Panie, zdrowie, pokój, zgodę i stałość, aby sprawowali bez przeszkody tę władzę, którą Ty im powierzyłeś.

To Ty sam przecież, Władco Nieba, Królu wieków,
dajesz synom ludzkim chwałę i godność,
i władzę nad tym, co jest na ziemi.

Ty więc, o Panie, kieruj ich wolą według tego,
co jest dobre i miłe w Twoich oczach,
aby sprawując zbożnie, w pokoju i z łagodnością
daną im przez Ciebie władzę,
zyskali łaskę Twoją.